

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXXVI. Peccat mortaliter qui sine gracissima causa interrumpit
Sacrificium Missæ quoad partes essentielles, id est, Consecrationem
Corporis, & Sanguinis, imò & sumptionem, estò tantùm sit pars ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Secl. 5. De solemn. Missa Sacrificii cerem. Concl. 36. 613

non ideo additio nominis Prælati, parva, & de illa additione loquitur nostra Conclusio.

Si dixeris cum Cardinalibus supra, Missale ad unguem esse observandum. Respondeo; planè, sed quòd ideo vel ad latum unguem ab illo recedere, semper sit peccatum mortale, hoc est quod constantissimè negamus, nec ullus Cardinalium credo unquam probavit, aut probare poterit.

724. Et idem assero de additione nominis alicujus Sancti; sicut enim superius diximus, non esse mortale, unum aut alterum nomen omittere, ita non video quare unum aut alterum addere, foret peccatum mortale. Interim per se illicitum est, & tantò magis, quantò pars illa Missæ reliquis dignior est, semper tamen intrà latitudinem peccati venialis.

Hinc licet jam consuetudine introductum sit, ut in confessione generali, quæ dicitur in initio Missæ, Regulares nomen suum Sanctum Patriarcham, v. g. Franciscum, Dominicum &c. equidem in Canone nemo id hætenus, saltem quod scitur, attentavit.

Ex his facillè erit judicare de alijs similibus additionibus sive verborum, sive ceremoniarum & instrumentorum, quæ ex præscripto Ecclesiæ in celebratione Missæ non solent adhiberi: par enim est omnium ratio, attentà gravitate & levitate.

Nunquid etiam par ratio interruptionis Missæ? Maximè; & quidem

CONCLUSIO XXXVI.

Peccat mortaliter qui sine gravissima causa interruptit Sacrificium Missæ quoad partes essentialia, id est, Consecrationem Corporis, & Sanguinis, imò & sumptionem, estò tantum sit pars integralis.

725. DE hac Conclusione diffusè egimus disputatione præcedenti secl. 4. conclus. 11. per totam. Tantum hic addo unum aut aliud verbum. Si contingeret quempiam consecratione Corporis peractà, certò cognoscere se non esse Sacerdotem, non solum non potest, sed etiam tenetur inceptum Sacrificium interruptere; si vera interruptio est, ubi nulum Sacrificium, vel saltem partialiter, est oblatum, aut offerri potest. Quidni ergo abstineret à consecratione Sanguinis, quam certò novit fore invalidam?

Certò, inquam; nam in loco & re tam gravi, inquit Tamburinus lib. 2. cap. 7. §. 1. n. 2. nec scrupulus, nec dubium te commovere

debet; quare ni certus omnino sis, deponere dubium; hoc est, tibi persuade (quandoquidem non es certus) pergere posse, & pergit.

Consilium bonum (quod etiam invenies apud Fagundez de 1. Præcep. Eccles. lib. 3. cap. 28. n. 19.) sed casus est metaphysicus, quo præcisè inter consecrationem unius, & alterius speciei, certitudo, vel dubitatio incidere. Facilius contingere posset tempore, quod intercedit inter consecrationem, & sumptionem; quamquam & istud numquam fuerit visum, vel auditum.

Interim tamen si fors contingeret aliquem tunc reddi certum, se non esse Sacerdotem; quæro, an ad evitandum scandalum, quod suppono indubiè securum, si recedat, id què gravissimum, puta, quia sunt præsentia Hæretici, quæro, inquam, an possit talis putativus Sacerdos, cum non sit amplius periculum invalidæ consecrationis, sumere panem & vinum invalidè consecrata, cæteraquè more solito perficere, eà intentione, quâ illi, qui faciunt Missam siccam, ut loquuntur?

Profectò non video quid possit obflare, præter periculum materialis idololatriæ. Nam illo seculo, fortè etiam posset simulare consecrationem ipsam, id est, proferre verba sine intentione consecrandi. Jam autem quia illud ordinariè subest, ideo statim Sacrificium esset interruptendum, non obstante scandalo, quod inde posset oriri.

Probatur; quia non sunt facienda mala ut eveniant bona; teste Apostolo Rom. 3. v. 8. ubi sic inquit: *Et non (sicut blasphemamur, & sicut aiunt quidam nos dicere) faciamus mala ut veniant bona, quorum damnatio iusta est.* Atque in his circumstantijs obtinet Regula juris: *Vilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur.* De Reg. juris cap. 3. *Qui scandalizaverit. Vide dicta disp. 1. secl. 7. conclus. 14.*

Alium casum metaphysicum propono, & quæro: An sicuti Sacerdos, qui bonà fide Missam incepit, si hostes, Hæretici v. g. ingruant ad occidendum ipsum in altari, potest hostiam consecratam statim sumere, vel secum auferre, si ad consecrandum calicem sine evidenti mortis periculo progredi non possit, an, inquam, pari ratione ex metu mortis, qui incutitur non in contemptum, sed in alium finem, v. g. ad infirmum communicandum, possit incipere Missam cum animo sic interrumpendi?

Tamburinus supra n. 5. negat: assignat autem disparitatem; quia in secundo casu directè intenditur Sacrificium imperfectum, quod, quia est contra Christi præceptum, numquam licet; at in primo casu Sacerdos non intendit mutilare Sacrificium directè & ex proposito, sed permittit ejus imperfectionem, seu omittit illud

Tamburini, Fagundez.

In dubio possit pergere.

726. An certus possit pergere ad evitandum scandalum?

Sicuti propter idem periculum non licet peccatori occulto porrigere Hostiam non consecratam loco consecratae.

Rom. 3. cap. 3. de Reg. Juris

727.

An liceat Missam essentialiter interrumpere ex metu mortis?

An liceat habere intentionem sic interrumpendi?

Negat
Tamburi-
nus.

illud perficere in eo casu, in quo Christi affirmativum præceptum de integrando Sacrificio non obligat. Debet igitur Sacerdos semper habere propositum perficiendi, estò per accidens, urgente gravissimo periculo, non perficiat. Ita ille.

728.
Sed petit
principium.

Sed petit principium; hoc enim est quod queritur, an semper Sacerdos debeat habere tale propositum; & quod non debeat, videtur probari ad hominem, quia, ut ipse ait, in eo casu Christi affirmativum præceptum de integrando Sacrificio non obligat. In eo, inquam casu, id est, quando metus mortis incutitur, & non in contemptum; si tunc non obligat præceptum, quare non possum mutilationem illam Sacrificij à principio Missæ directè intendere?

Si dixeris, non loquitur de omni tali casu, sed quando Missa jam incepta hujusmodi metus supervenit. Rectè; sed unde probatur, quòd potius in hoc casu, quàm in alio? Vel ergo illud præceptum Christi affirmativum simpliciter obligat cum periculo vitæ, vel non: si primum, in neutro casu licet interrumpere; si autem posterius elegeris, licet in utroque.

729.

Et verò quis nesciat non omnia præcepta Divina, maxime affirmativa, obligare cum periculo vitæ? Sanctificatio Sabbati nonne præceptum Divinum? Sed quid dicit Scriptura 1. Machab. 2. v. 38. & sequentibus: *Et intulerunt illis bellum Sabbathis; & mortui sunt ipsi & uxores eorum; & pecora eorum usque ad mille animas hominum. Et cognovit Mathathias & amici eius, & lætium habuerunt super eos valde. Et dixit vir proximo suo, si omnes fecerimus, sicut Fratres nostri fecerunt &c. nunc citius disperdent nos à terra. Et cogitaverunt in die illa dicentes: Omnis homo qui-cunque venerit ad nos in bello die Sabbathorum, pug-nemus adversus eos &c.*

Non omnia
præcepta
divina obli-
gant cum
vitæ pericu-
lo:
1. Machab. 2.

quale est
præceptum
de sanctifi-
cando sab-
bato,

aut inte-
grando Sac-
rificio;

Legem itaque Divinam de sanctificando Sab-
bato interpretati sunt Machabæi non obligare
cum periculo vitæ, nec de tali interpretatione
Scriptura ullibi ipsos reprehendit. Quidni simi-
liter interpretari possimus Christi præceptum
affirmativum de integrando Sacrificio? Non
dubito, quamquam rarissime contingere possit,
ut talis metus ab extrinseco incutiat, & non
in contemptum.

730.
de quo
semper fuit
solicita Ec-
clesia.

Cæterum Ecclesia semper maxime sollicita
fuit pro Sacrificij integritate quoad partes essen-
tiales, adèò ut facta consecratione, sive unius
sive utriusque speciei, si accidat Sacerdotem
vel mori, vel ita infirmari, ut Sacrificium in-
ceptum non possit perficere, velit Missam per
alium Sacerdotem expleri, etiam per non jeju-
num in casu necessitatis, de quo alibi egi-
mus.

An possit,
Sacrificium
in casu ne-
cessitatis ex-

Imò putat Tamburinus suprà cap. 8. §. 1.
num. 10. (quidquid alii contradicant) etiam
nullo instante scandalo, excommunicatum, su-

spensum, irregularem, si alius aptus Sacerdos
non adfit, cum debita cordis contritione, posse
Sacrificium explere.

Ratio ipsius est; quia Sacrificium relinqui
imperfectum quoad essentialia fuit semper ex-
stimata res gravissima, cui omnibus modis sit
succurrendum, tantulque rigor fundatur in eo,
quòd præceptum de integritate Sacrificij pu-
tatur esse divinum à Christo Domino latum,
cui Sponsa Ecclesia per censuras non videtur
derogare voluisse; immo nec potuisse.

Confirmatur primò; quia omnes cum S.
Thoma 3. part. q. 83. art. 6. ad 2. concedunt,
Sacerdotem, si post consecrationem recorde-
tur se esse excommunicatum, suspensum, vel
irregularem, debere Missam absolvere; idque
propter perfectionem Sacrificij, etiam præscin-
dendo ab omni alia causa; at idem prorsus est
in nostro casu.

Confirmatur II. quia non est novum in Ec-
clesia, ut Sacerdos per prædictas censuras à
ministerio Sacramentorum exclusus, ad illud
in necessitatibus admittatur. Sic Sacerdos ex-
communicatus vitandus; immo irregularis,
immo degradatus, quamvis privetur ab Ec-
clesia jurisdictione, tamen potest ministrare
Sacramentum Pœnitentiæ existenti in articulo
mortis, quando alius idoneus Sacerdos non
adest. Sic in simili necessitate, potest Bap-
tismum conferre, sic item in simili Eucharistiam
infirmo porrigere. Si ergo ab his non excludit-
ur excommunicatus, quia non est creditibile
Ecclesiam velle in tanta Fidelium necessitate
prohibere Sacerdotem, ita nec excludetur in
tanta necessitate divini cultus in casu integri-
di Sacrificij. Hactenus Tamburinus.

Utique factis probabiliter; nisi quòd falsum
sit, Ecclesiam hoc non potuisse prohibere per
censuras; maxime cum non desint, qui doce-
ant illam integritatem solùm esse juris Eccle-
siastici. Et sanè D. Thomas loco citato ad pri-
mum nullo modo indicat esse juris divini, estò
Tamburinus ipsum adferat pro se, immo potius
contrarium; nam objectio supponit esse
statutum Ecclesiæ ibi: Ergo videtur quòd non
possit impleri statutum Ecclesiæ, quo præcipitur quòd
Sacerdos consecrans suo Sacrificio communicet.

Quin in responsione ut probet Sacrificium
per alium esse supplendum, adferat Doctor An-
gelicus Decretum Concilii Tolerani VII. c. 2.
(& refertur 7. q. 1. can. Nihil 16.) sequentis
tenoris: *Censuimus convenire, ut cum à Sacer-
dotibus Missarum tempore sancta Mystra consecran-
tur, si aegritudinis acciderit quilibet eventus, quo
ceptum nequeat consecrationis expleri mysterium,
sit liberum Episcopo vel Presbytero alteri consecra-
tionem exequi officii capiti. Non enim aliud ad sup-
plementum initiatis mysterijs competit, quam aut
incipientis, aut subsequenter completa benedictio Sa-
cerdotis: quia nec perfecta videri possunt, nisi per-
fectionis ordine compleantur. Cum enim sumus omnes*

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 36. 615

num in Christo, nihil contrarium personarum diversitas format: ubi efficaciam prosperitatis unius fidei representat Ne tamen quod nature languoris causa consilium, in præsumptionis perniciem convertatur.... nullus absque proventu patenti molestia minister vel Sacerdos, cum caperit, imperfecta officia præsumat omnino relinquere. Si quis hæc temerarie præsumperit, excommunicationis sententiam sustinebit. Hucusque Concilium, & D. Thomas.

In quibus profecto verbis nullum reperio, quod sonat præceptum divinum. Quid si dicerem cum Soto 4. dist. 13. q. 2. art. 6. quantum ad tenorem atinet illius Concilii, nullam esse obligationem supplendi istum defectum? Quia (inquit Soto) Concilium non ait, nisi quod sit liberum alteri consecrationem exequi.

Scio Suarium disp. 85. sect. 1. circa finem, illam vocem: *Liberum sit*, sic explicare, ut idem significet, quod, hoc esse in facultate & potestate Sacerdotis, secus alterius Clerici, vel Laici. Quapropter (inquit ille) si Sacerdos non adsit, non oportebit Sacramentum ab alio consumi, sed reverenter servandum erit; vel si adsit, qui illud reverenter sumere possit, id fieri licebit non ad complendum Sacrificium, sed ad reverenter tractandum Sacramentum. Ratio; quia solus Sacerdos potest cum alio veluti unus minister reputari, utpote qui solus est minister Sacrificii.

Hæc, inquam, doctrina quamvis vera sit; quidni etiam explicari possit, imò debeat illa vox, *Liberum sit*, in sensu contrario, ut idem sit, quod posse, & non posse suppleri mysterium inceptum per alium Sacerdotem? Attende quod non dicat Concilium: *Censuimus debere*; sed, *Censuimus convenire*. Et infra: *Quod nature languoris causa*, non dicit, *Præcipitur*, sed, *Consulitur*.

Ubi autem loquitur de eodem Sacerdote videlicet in ultimis verbis: *Nullus absque proventu &c.* excommunicationis sententiam fulminat in eum, qui temerarie præsumperit imperfecta officia relinquere; ergo agnoscit Concilium majorem obligationem in Sacerdote, qui inceptum Sacrificium, ne sine necessitate ab incepto desistat, quam in Sacerdote, qui priori deficiente, inceptum mysterium explet.

Ex quo patet responsio ad primam constitutionem Tamburini. Quod enim ab eodem Sacerdote, nisi necessitas excuset, debeat Sacrificium perfici, juris est divini, & ideo Ecclesia non censetur per censuras voluisse derogare illi juri. Quod autem ab alio debeat expleri, aut saltem posse expleri, Ecclesia statuit, & ideo per censuras, non tantum potuit, sed fortè etiam voluit illi statuto derogare. Pro quo ulterius

Nota, Concilium Toletanum in cap. mox allegato, non tantum agere de Sacerdotibus; sed etiam de aliis Clericis inferioribus; ibi: *Quod etiam consultum cuncti Ordinis Clericis indi-*

viduum (aliàs indultum) sibi esse non ambigunt; sed, ut præmissum est, præcedentibus libenter alij præ complemento succedant.

Ubi eodem modo loquitur de supplendo ministerio Diaconi, Subdiaconi, & aliorum Clericorum, si fortè illi, qui inceperint, causam languoris deficient. Et propterea dicam excommunicatum, suspensum, irregularem, posse explere ministerium Diaconi, Subdiaconi & aliorum Clericorum?

Hæc maturè expendantur, & apparebit probabilis sententia Emanuelis Sa verb. *Missæ* n. 38. ubi sic habet: Si Sacerdos non possit Missam absolvere, siquidem nondum consecraverat, perfici potest per alium jejunum: si consecraverat, & non communicaverat, perficere potest, & secundum quosdam etiam debet alius, etiam non jejunus, non autem excommunicatus, aut suspensus aut irregularis.

Victorellus ad eundem Sa expurgatum addit: Immo si solus adsit Sacerdos excommunicatus, aut irregularis, & ex Sacri omissione secuturum sit grave aliorum scandalum, perficere potest, aliàs non, Azor ex Soto. Hæc ille.

Sed hoc in Soto non invenio, qui non agit de excommunicato, sed concubinario, quem docet per se non teneri supplere, idque propter difficultatem contritionis. Interim tantum posset esse scandalum, ut teneretur, maxime in periculo corruptionis specierum Sanguinis. Idem dici posset de excommunicato, suspensio, irregulari, quando adhuc sunt in statu peccati mortalis. An autem sicuti concubinariis vel alius peccator potest supplere, si velit se per contritionem legitime disponere, ita quoque possit excommunicatus, suspensus, aut irregularis, non satis constat; quia præter peccatum obstat positiva prohibitio Ecclesiæ.

Et sanè Ecclesiam per illam prohibitionem potuisse præjudicare, ut sic loquar, juri divino, si fortè aliquod tale sit de supplendo defectum alterius Sacerdotis, vix possum dubitare. Noane, secundum omnes, Ecclesia per præceptum jejunii potuit præjudicare, vel potius facere, ut infirmus in articulo mortis non obligetur præcepto divino Communionis? Immo de facto fecit secundum communionem sententiam, quæ docet non posse Sacerdotem non jejunum sacrificare ad talem infirmum communicandum; idque fecit rationabiliter; quia illud præceptum non obligat, nisi quando commodè potest adimpleri; judicat autem Ecclesia, commodè non posse infirmum communicare, quando ad hoc necesse est Sacerdotem non jejunum celebrare.

Ergo similiter non est præceptum divinum, siue non obligat præceptum divinum de supplendo defectum Sacerdotis, & sic quodammodo de integrando Sacrificium, nisi quando

733.
Explicatur
Decretum
Conc. To-
let. VII.
Sotus.

Suarez.

734.
ut non sit
obligatio
explendi Sa-
crificium
inceptum
per alium
Sacerdo-
tem.

735.
Respondet
tit ad pri-
mam con-
firmatio-
nem Tamb.

Con Toler.
agit etiam
de inferiori-
bus Cleri-
cis.

736.
Sententia
Em. Sa ne-
gans ex-
communi-
catum posse
explere Mis-
sam ab alio
inceptam.

Victorellus

An supplet
possit Sacri-
ficium a
concubina
no?

737.
Ecclesia pot-
est supplere
inhibere ex-
communi-
catum.

commodè potest fieri. Quare autem Ecclesia non potuit rationabiliter judicare, incommo- dum esse, ut id fiat per excommunicatum, sus- pensum, aut irregularem?

738.
quod autem
non inhi-
buerit, pro-
batur.

Cæterùm Ecclesiam non fecisse quod po- tuit facere, mihi persuadeo, tum ex simili- bus suprâ allegatis in secunda confirmatio- ne (quamquam aliquis respondere posset in illis majorem esse necessitatem) tum quia video Ecclesiam pro illo casu noluisse obli- gare ad jejuniū, ad Confessionem præmit- tendam &c.

Cur potius
meminerit
Sacerdotis
non jejuni-
quam ex-
communi-
cari?
Rubr. Missæ.

Et si quæras, quare Ecclesia in Rubricis Generalibus tit. de Defect. cap. 10. n. 3. in quo agit de præsentī materia, potius memi- nerit Sacerdotis non jejuni, dicens: *Missæ per alium Sacerdotem expleatur..... in casu ne- cessitatis etiam per non jejunum*, quàm Sacer- dotis excommunicati? Respondeo; quia sæ- pius occurrere potest, ut nequeat inveniri Sa- cerdos jejunus; rarissimè autem, ut alius non adsit præter excommunicatum, suspensum, aut irregularem.

Atque hæc etiam est causa, quare non me- minerit præcepti Confessionis; quia videli- cet Ecclesia meritò præsumit omnes Sacerdo- tes esse in statu gratiæ, nisi de aliquo in par- ticulari contrarium probetur. Quod autem sint jejuni, non debet, nec potest ordinariè præsumere.

739.
Interum-
pendo pat-
tes essentia-
les aut quasi-
tales, gravi-
ter peccatur.
Rubr. Missæ.

Quæ cum ita sint, liquet profectò non sine maxima necessitate Sacerdotem, qui Sacri- ficium incepit, illud ipsum posse interumpe- re quoad partes essentielles, aut quasi esse- nciales, nisi velit gravissimè peccare, ut dici- tur in Rubrica tit. de Defect. cap. 10. n. 4. *Si quis extra huiusmodi casus necessitatis in- tegralia Sacramenta non sumpserit, gravissime peccat.*

etiam in ca-
su quo calix
vel hostia
inficitur ve-
neno.

Unde si calix vel hostia inficitur veneno, præscribunt Rubricæ suprâ n. 6. *Vinum con- secratum reponendum est in alio calice, & aliud vinum cum aqua apponendum demò consecrandum: & finita Missâ Sanguis repositus in panno lineo, vel stappa tandem servetur, donec species vini fuerint de- siccate & tunc stappa comburatur, & combustio in Sacramentum proiciatur.*

Similiter nu. 7. de Hostia: *Alteram con- secret & sumat modo quo dictum est, & illa serve- tur in Tabernaculo, loco separato, donec species cor- rumpanatur, & corrupta deinde mittantur in Sacra- mentum.*

740.
aut aquam
vel acetum
consecravit:

Quid porrò faciendum sit, si quis advertat se aquam vel acetum consecrasse, diximus sect. 1. conclus. 4.

que non
debent ex-
pui.

Solum hic addo, Primò: Sacerdotem si talem defectum agnoscat, quando habet in ore illam aquam, vel acetum, non debere illa expuere, quia esset irreverentia, & fortè periculum eji- ciendi aliquod fragmentum hostiæ, illi aquæ vel aceto immerse. Deglutiat igitur, & postea posito iterum vino consecret.

Secundò, in dubio an sit vinum, possi- det substantia vini, saltem post sumpcionem calicis, & ideo pro ipso præsumendum, & ni- hil iterandum.

Idem puto, inquit Tamburinus suprâ cap. 8. § 5. n. 6. si in dubium incidat Sacerdos post consecrationem, ne sine certo funda- mento turbetur Sacrificium, ejusque ordo & ex alia parte pariter tunc possidet substan- tia vini. At si dubites ante consecrationem vel deponere debes dubium, vel mutare vinum, ne exponas te periculo non conse- crandi.

Quòd si non possit inveniri, vel certè diffi- cillimè, vel non nisi cum notabili populi of- fensione, vinum: si non est inceptus Canon, & tutius, si non est incepta consecratio, de- sistas; si est incepta, præsumas esse vinum & progredieris. Acetum autem illud vel su- mat Sacerdos post sumpcionem Corporis & Sanguinis, vel alicubi reverenter ser- vet, donec siccetur modo suprâ dicto. Hæc ille.

Sed pro majori explicatione, quæres pri- mò; Sacerdos dubitans post consecrationem, vel sumpcionem, non debet deponere dubium? Planè debet, cæteròquin exponeret se periculo non integrè sacrificandi.

Quæres II. quando ante consecrationem æquè dubitatur, an sit aqua vel vinum, aqua est in possessione vel vinum? Neutrum. Si inferas, ergo neque post consecrationem, vel sumpcionem. Nego Consequentiam: & ratio- nem assigno disparitatis, quia ipsa consecratio est in possessione: ergo & vinum quod est ma- teria essentialis consecrationis.

Antecedens probò; quia constat de actu ex- terno, qui in dubio præsumitur validus; ar- gumento Leg. *Quotiens in stipulationibus 80 ff. de pignori* non a se verb. oblig. quæ talis est: *Quotiens in stipulationibus ambigua oratio est, commodissimum est, ut accipi. quo res, de qua agitur, in tuto sit.* Et cap. Abbat. 25. de verb. signif. ibi: *Profectò sic intelli- genda sunt ista verba. ut res, de qua agitur, valere possit potius quàm perire.* Consimiliter ergo quando dubitatur de materia consecrationis jam factæ, commodissimum est id accipi, quo res, de qua agitur, in tuto sit.

Contrà: ergo etiam post primam oblatio- nem vinum erit in possessione. Probatur Con- sequentia; quia in dubio oblatio præsumitur valida æquè ac consecratio; igitur quædam materia oblationis non probatur aqua, præsu- mitur vinum, ut res de qua agitur, valere possit potius, quàm perire. Nec magis in hoc casu obstat periculum invalidæ consecrationis, quàm in altero periculum imperfecti Sacrificii.

Respondeo, disparem esse rationem obla- tionis, & consecrationis; invalidæ consecra- tionis, & imperfecti Sacrificii. Enimverò obla- tio accidens est Sacrificii, quæ sive valet, sive

Sect. 5. De solemn. Missa Sacrificii cerem. Concl. 36. 617

sive non valeat, perinde est ad validam consecrationem, quæ est essentia Sacrificii, & ideo magis ponderanda & procuranda, quam sola integralis perfectio.

Deinde oblatio non est actus perfectus & consummatus, sed quasi præparatorius sive via ad consecrationem, adeoque non censetur in possessione donec & usque facta fuerit consecratio.

Adde, quod ante consecrationem sine notabili turbatione possit vinum mutari, secus post consecrationem, ut patet consideranti.

Ex jam dictis facile respondetur ad hanc questionem; quid si Sanguis effundatur, vel hostia à vento valido rapiatur, ita ut omnino dispareat, aut si à mure comedatur? Responsio, inquam, in promptu est: siquidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur, & sufficit ad perfectionem Sacrificii; neque oportebit aliquid iterari, quia sub qualibet minima parte specierum est totus Christus, ac proinde qui illam sumit, comedit totum Corpus & bibit totum Sanguinem Christi. Quid autem plùs requiritur ad perfectionem Sacrificii?

Unde disponunt Rubricæ supra n. 3. Si autem non obierit (Sacerdos) sed fuerit infirmus, aded tamen ut possit communicare: & non adstet alia hostia consecrata (scilicet in eodem Sacrificio) Sacerdos qui Missam supplet, dividat hostiam, & unam partem præbeat infirmo, aliam ipse sumat. Ergo sumptio partis secundùm Rubricas sufficit ad perficiendum Sacrificium.

Sin verò nihil remansit ex hostia, ponat iterum hostiam, similiter si nihil remansit ex vino, ponat iterum vinum cum aqua, & consecret, vel ab illo loco: *Qui prius*, si nova hostia est consecranda; aut certè si novum vinum, ab illo: *Simili modo*, facta tamen priùs oblatione, saltem mente concepta.

Purant hic aliqui sufficere ad perfectionem Sacrificii, si altera saltem species sumatur, adeoque non esse suppleendum Sacrificium ab alio Sacerdote, quando prior moritur post sumptionem Corporis, sed species Sanguinis remanentes posse sumi ab alio Sacerdote in alia Missa. Ex quo consecrarium esset, non fore consecrandum novum vinum, tametsi totus Sanguis effunderetur, dummodo maneant species Corporis.

Fundant se illi Auctores; quia in una sola specie salvatur essentia Sacrificii, maximè in sumptione unius tantùm, quidquid sit de consecratione utriusque. Cùm ergo, ut supponitur, in casu proposito præcesserit consecratio utriusque, accedente sumptione unius, quidni essentialiter sit perfectum Sacrificium?

Respondeo; planè essentialiter esse perfectum, secundùm probabilem sententiam, de qua egimus sect. 1. concl. 3. etiam in consecratione unius tantùm speciei. Sed numquid integraliter? Minimè. Iam autem Christus non tantùm instituit & voluit offerri Sacrifi-

cium essentialiter perfectum; sed etiam integraliter.

Quod verò hic sit sensus Ecclesiæ, colligitur manifestè ex Rubricis supra n. 13, ubi loquuntur de sola effusione Sanguinis; & tamen præscribunt iteratam novi vini consecrationem: *Si*, inquit, *contingat totum Sanguinem post consecrationem effundi, siquidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur*.... Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum, & aquam, & consecret ab eo loco: Simili modo, facta priùs tamen Calicis oblatione.

Cæterùm jam dicta intelligenda sunt, quando moraliter potest haberi nova hostia, vel novum vinum; alioquin Sacrum finiendum erit cum una solùm specie, ita tamen ut juxta Rubricas supra n. 10. præmittantur verba & signa, quæ pertinent ad speciem deficientem. *Si propter frigus* (inquit Rubricæ) *vel negligentiam hostia consecrata dilabatur in calicem, propterea nihil est iterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur faciendò ceremonias, & signa consuetæ cum residua parte hostiæ, quæ non est malefacta Sanguine, si commode potest. Si verò tota fuerit malefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omitendo signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem signant se cum calice, & dicens: Corpus & Sanguis Domini nostri &c.*

Dixi, Quando moraliter potest haberi, id est, fine notabili difficultate, vel populi offensione. Nam sicut in aliis præceptis etiam divinis, immo naturalibus excusatur impossibilitas moralis, id est, notabilis difficultas; cur non itidem excusetur in hoc præcepto, quod ad summum est juris divini positivi?

Nonne cessat obligatio naturalis voti, quando res præstanda est moraliter impossibilis? Præceptum divinum (ut multis placet) communicandi in articulo mortis, quis dixerit obligare, quando Communio est moraliter impossibilis? Similiter præceptum divinum Confessionis? Et alia multa obvia sunt, quæ nimis longum esset hic recensere. Planè conveniens erat fragilitati humanæ, non obligare hominem ad id, quod moraliter est impossibile, ne alioquin lex potius cedat in destructionem, & laqueum animarum, quam in ædificationem.

Unde Regulam juris 6. de Regulis juris in 6. *Nemo potest ad impossibile obligari*, & Regulam 185. ff. de diversis Regulis juris: *Impossibile nulla obligatio est*, intellige de impossibilitate non tantùm physica, sed etiam morali, id est, notabili difficultate. Quæ autem talis sit, relinquitur iudicio prudentis omnibus consideratis, & præsertim gravitate præcepti, de cujus obligatione pro hoc vel illo casu dubitatur.

Quantùm ad notabilem offensionem populi, strictiùs, inquit Tamburinus supra cap. 8. §. 7. n. 5.

Probatur ex sensu Ecclesiæ. Rubr. Miss.

747. Intelligitur autem si moraliter novum vinum aut hostia haberi possit. Rubr. Miss.

id est ab illi que notabilis difficultate, aut populi offensione.

748. Probatur variis exemplis notabilem difficultatem excusare ab obligatione præcepti.

749. De notabili offensione n. 5.

744. Quid faciendum si Sanguis effundatur, aut hostia auferatur?

Dispositio Rubr.

745. An in casu proposito sufficit unius speciei sumptio?

probatur sententia affirmans.

746. Sed opposita videtur.

populi est
maius du-
bium,
Tamburinus.

cum obit-
lam Baptis-
mus non sit
omitten-
dus.

Matth. 15.

750.
Probatur
eam in casu
proposito
sufficere.

751.
Quod de
pane & vi-
no dictum
idem dicen-
dum de no-
vo Sacerdo-
te.

n. 5. est jus naturale, quàm jus, quod est so-
lùm divinum: vitare autem notabilem offen-
sionem plebis, est de jure naturæ, integritas
Sacrificii, solùm de divino.

Sed hæc probatio fortasse aliquibus videri
posset minus efficax. Etenim susceptio Bap-
tismi solùm est de jure divino positivo; nùm
ideo relinquenda propter notabilem offensi-
onem plebis? Differri quidem posset ad tem-
pus: attamen omnino eam omittere, planè
illicitum est. Attende quod dicit Scriptura
Matth. 15. v. 12. & sequentibus. *Tunc ac-
cedentes discipuli eius (Christi) dixerunt ei: Scu-
quia Pharisei audito verbo hoc, scandalizati
sunt? At ille respondens ait: Omnis plantatio
quam non plantavit Pater meus caelestis, eradi-
cabitur. Simite illos; cæci sunt, & duces caeco-
rum.*

Quidni Sacerdos in nostro casu idem possit
respondere? Adeoque nolle propter Pharisæi-
cum scandalum plebis omittere integritatem
Sacrificii? Jus quidem naturale charitatis præ-
cipit vitare notabilem offensionem plebis; sed
quando commodè fieri potest.

Nihilominus communis sententia Docto-
rum est, tametsi non sint facienda mala, ut
eveniant bona; equidem fieri posse, ut ali-
quando præceptum aliquod desinat esse, sive
potius desinat obligare propter malum proximi,
quod ex observatione sequeretur; quod maxime
habet locum in præceptis positivis
tum humanis, tum divinis; deinde in præ-
ceptis naturalibus affirmativis, quæ non obli-
gant ad semper, sed solùm pro certo tempore.
Nam in præceptis naturalibus negativis, cum
obligent semper, & pro semper, & res prohibi-
tæ sint quodammodo intrinsecè malæ, vix
invenitur aliquis casus, in quo licitum est fa-
cere rem prohibitam tali præcepto ad evitan-
dum scandalum.

Quapropter tametsi totus mundus posset
salvari per unicum mendacium, adhuc non
liceret. Et secundùm hoc intelligitur ab ali-
quibus cap. 3. de Reg. juris: *Vulnus scanda-
lum nasci permittitur, quam veritas relinquatur,*
scilicet dicendo mendacium. Nam tacendo,
vel occultando veritatem, interdum relinqui
potest, & debet.

Cum ergo præceptum, de quo hic tracta-
mus, sit positivum, & affirmativum; adeoque
tantùm obligans pro certo tempore, posset fieri
quod esset periculum tantæ offensionis, sive
scandali populi ex iterata consecratione novi
panis aut vini, ut omnibus consideratis pru-
dens ratio diceret, nolle Deum ad integri-
tatem Sacrificii pro illo casu obligare.

De cætero quæ novi panis, aut vini, eadem
est ratio novi Sacerdotis, qui Sacrificium ab
altero inceptum expleat; quippe si haberi non
possit, nisi vel difficillimè, vel cum notabili
populi offensione, maneat Sacrificium impet-

fectum, & species consecrata sumatur ab alio
Sacerdote in alia Missa, præsertim Sanguis;
nam hostia dari posset laico, alioquin ritè dispo-
sito; quidni etiam Sanguis, si timeatur non
posse reverenter, aut sine corruptione confer-
vari? Non video quid obster.

Sed petes; quid si nullus adsit, qui Missam
perficere eodem die posset, adsit tamen, qui
à loco distanti vocatus possit die sequenti?
Emanuel Sa verb. Missa nu. 38. in genuina
impressione sic inquit: Quod si desit, qui
Missam perficiat, sequenti die perficiatur, aut
sumatur ab alio Sacerdote in alia Missa Sa-
cramentum.

Non placuit hoc dictum ei, qui illum expur-
gavit, quare hanc formam verborum reposuit:
*Quod si desit qui perficiat, sequenti die sumatur ab
alio in alia Missa Sacramentum.*

Queritur ergo, an opinio genuina illius
Auctoris, dicentis posse perfici Missam die se-
quenti, sit probabilis, ac propterea immerito
expuncta? Certè, inquit Tamburinus supra
§. 1. n. 7. non video cur possit eodem die per-
fici, ut omnes concedimus, immo injungimus,
etiam post sex vel septem horas, ut continge-
ret si defectus occurreret summo mane, & Sa-
cerdos suppleturus inveniretur circa meridiem:
non possit autem die immediatè sequenti; illa
enim mora in tali defectu non debet judicari
longa, ita ut continuari eadem Missa non pos-
sit die sequenti. Sicut enim die Veneris Sanguis
consumptio tunc exhibita continuat Missam
diei præcedentis, nam propterea dicitur comple-
mentum Sacrificii præteriti; ita in casu
nostro &c.

Dixi, *Posit*; nam cum ex alia parte negan-
dum non sit, eam esse aliquam notabilem
moram, ideo rectè concedimus, posse etiam
fumi illud Sacramentum eodem die, vel alio
die in alia Missa, & sapienter docuit Sa,
dum sub disjunctione dixit: *Sequenti die
perficiatur, vel sumatur.* Hucusque Tam-
burinus; an sapienter, judicent alii, prius
tamen maturè expensis & discussis, quæ sub-
jicio.

In primis quero, si alterà die non posset
inveniri Sacerdos jejunus, an non jejunus pos-
set Sacrificium præcedentis diei perficere?
Secundò, si non reperiat nisi excommuni-
catus, suspensus, irregularis, an talis posset
perficere? Tertiò, an in die Veneris Sancto
posset Sacerdos non jejunus, excommunicatus
&c. si alius non adsit, solemnitate illius diei
celebrare, communicando ex præconsecratis
alterà die? Quartò, si alterà die potest perfici
Sacrificium, cur non etiam post duos dies,
tres &c.? Nam olim Sacerdotes totà Quadra-
gesimà communicabant ex præconsecratis,
numquid ideo perficiebant Sacrificium obla-
tum in principio Quadragesimæ, in quo om-
nes illæ hostiæ isto sine erant consecrate? Vel
si perfici-

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 37. 619

si perficiebant, sicuti, secundum Tamburinum, Sacerdos in die Veneris sancto perficit Sacrificium diei præcedentis; quare si in principio Quadragesimæ Sacerdos post consecrationem mortuus fuisset, non potuisset illud Sacrificium perfici in fine Quadragesimæ?

Profectò nimium claudicat similitudo inter Sacrificium, quod offertur die Iovis Sancto & suo modo perficitur (si ita placeat loqui) die Veneris sancto, & Sacrificium quod Sacerdos post consecrationem unius speciei, vel post consecrationem utriusque antelupionem, propter mortem vel infirmitatem supervenientem relinquit imperfectum. Vide dicta disputatione præcedenti sect. 11. conclus. 7.

Existimo ergo Sacrificium in casu proposito non esse perficiendum, nisi intrâ tempus quod celebrationi Missæ ab Ecclesia est præfixum, id est, tempus ejusdem diei. Unde si intrâ illud non possit moraliter loquendo haberi alius Sacerdos, sine scrupulo sumatur Sacramentum ab alio Sacerdote in alia Missa.

Et sanè si verum est, quòd Sacerdos in Parasceve perficit Sacrificium diei præcedentis, quia accipit hostiam illius Sacrificii, quidni etiam tali modo Sacerdos isto casu in sua Missa accipiens hostiam alterius Sacrificii, quod verè imperfectum remansit, dicatur illud perficere?

Sed hæc sufficient de interruptione Missæ quoad partes essentialis. Sequitur dicendum de interruptione quoad partes accidentales, quæ ideo facilius est, quia partes illæ tantum sunt de præcepto Ecclesiastico. Itaque

CONCLUSIO XXXVII.

Interruptio Missæ quoad partes accidentales, estò per se graviter sit prohibita, equidem ob multas causas licet.

M Alitia per se mortalis patet ex communi sensu fidelium, rei gravitate, & reverentiâ tanto Sacrificio debitâ. Colligiturque ex can. Nihil. 6. 7. q. 1. ibi: Nullus absque proveniæ patenti molestia minister vel Sacerdos, cum ceperit imperfecta officia, presumat omnino relinquere. Si quis hoc temerarie præsumpserit, excommunicationis sententiam sustinebit. Et licet pena illa tantum sit ferenda: sententiæ, utpote quæ imponitur per verbum futuri temporis; attamen non solet Ecclesia pro culpis venialibus hujusmodi penam decernere, ne postmodum per sententiam ab homine pro culpis venialibus debeat excommunicationem infligere.

Nota autem ly *Omnino*, quo videtur significari interruptio, quæ fieret animo non perficiendi Sacrificium; v. g. aliquis incepit Missam, & lecto Evangelio, vel factâ oblatione recedit ab Altari animo non revertendi, idque sine ulla causa, quod significat ly *Temerarie præsumpserit*; non video quomodo talis possit excusari à gravi peccato. Sin autem recedat animo revertendi, & Sacrificium perficiendi, siquidem morâ vel interruptio fuerit notabilis, meritò quis posset dubitare, an etiam sic non peccet mortaliter.

Nec obstat; quòd interruptio Horarum etiam longa & irrationabilis, cum animo tamen persolvendi cætera, quæ supersunt recitanda, non sit mortalis; sole quippe meridiano clarius est, oppidò majorem connexionem reperiri inter partes Missæ, quàm inter partes Horarum Canonicarum; nam singuli psalmi, imò singuli serè versiculi per se suum habent pondus & completum sensum, suntque quædam precatio aut divini nominis collaudatio, aut gratiarum actio, aut dictum aliquod non habens necessariam coordinationem cum alio.

At verò partes Missæ, quamvis & aliquæ ex illis per se suum habeant pondus, & completum sensum, suntque quædam precatio, aut divini nominis collaudatio, aut gratiarum actio juxta illud Divi Ambrosii lib. 4. de Sacramentis cap. 4. Nam per reliqua omnia que dicuntur, laus Deo defertur, oratione petitur pro populo, pro Regibus, pro cæteris &c. nihilominus omnes ad unam aliquam tamquam principalem, & omnium aliarum caput, scilicet consecrationem Corporis & Sanguinis Christi referuntur & ordinantur, quo & maiestas tanti Sacrificii (utor verbis Tridentini sess. 22. c. 5.) commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, que in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Numquid valde commendaretur maiestas Sacrificii, si horâ sextâ quis legeret Missam usque ad Evangelium, & horâ septimâ usque ad Canonem, & horâ duodecimâ consecraret, & vesperi reliquum adderet? Numquid partes sic interruptæ, mentes fidelium ad rerum altissimarum contemplationem excitarent? Cerè omnes graviter scandalizarentur.

Unde non licet hæc interruptio sine gravi causâ, & quòd major interruptio, eò proportionatè requiritur major causa; similiter quòd partes sunt viciniore, & magis connexæ consecrationi vel communioni; quòd autem remotiores, eò minor causa sufficere, imò tam exigua posset esse interruptio, & pars tam remota, ut solum esset peccatum veniale, puta, si incepto, *Judica*, recedat ab Altari citra scandalum & contemptum, vel inter orationes, & Epistolam breviter alicui loquatur de rebus indifferentibus, & similia; nulla enim est ratio, cur

si fat absque animo perficiendi, forte etiam cum instanti, si interruptio sit notabilis.

756. Disparitas inter interruptionem Horarum & Missæ.

S. Ambrosii

Tridentini

757. Quòd interruptio est major, eò requiritur major causâ.

754. Resolutio Auctoris.

755. Interruptio partium accidentaliū est per se etiam.

Can. 16. 7. q. 1.